

GACETA MUNICIPAL

ÓRGANO OFICIAL DE PUBLICACIÓN DEL
AYUNTAMIENTO DEL MUNICIPIO DE SAN LUIS POTOSÍ

SUMARIO

RESULTADOS DE LA CONSULTA INDÍGENA RESPECTO DE LOS TRABAJOS DE ACTUALIZACIÓN DEL PROGRAMA MUNICIPAL DE ORDENAMIENTO TERRITORIAL Y DESARROLLO URBANO DE SAN LUIS POTOSÍ, S.L.P. Y EL PROGRAMA DE DESARROLLO URBANO DE CENTRO DE POBLACIÓN DE SAN LUIS POTOSÍ, S.L.P., QUE EMITE ESTE INSTITUTO MUNICIPAL DE PLANEACIÓN.
(TRADUCCION NAHUATL)

OCTUBRE 2020

SECRETARÍA
GENERAL
GOBIERNO MUNICIPAL SLP

Ordinaria octubre
AÑO 2020
Número 62
San Luis Potosí, S.L.P.
21 de octubre de 2020

Tlaixpanextili tlen tlatsintokilistli katli mochijchijki ka ni teyowalme kampa kamanaltij nahuame tlen ni tekichijkayotl katli moneki kikualchijchiwase ni teyowalmej kampa mochantia wa nojkia kampa onka miyak kalmej tlen ni weyi altepetl San Luis Potosí, S.L.P., katli ki pankixtia ni kaltlapalewili itokach ika chimpe kamanali Instituto Municipal de Planeación wa nojkia welis sekijtos kakiwili kampa mokualchijchiwa tekittl tlen mochiwa pan to altepetl, ni amatlapowali kinmakasej tekitinij nahuamej tlen welis kiiximatisej tlake moijkuilo, nojkia moixnechtis kampa welis nochi kiitasej wan kipowasej ika nahuatlajtotl, kej mo ijkuilojtok ipan tlapowali sempowali wan chikomej tlen amatlajkuilolli itokach Ley de Consulta Indígena katli mo tekiwiya pan ni weyi altepetl San Luis Potosí wan itlatilanka altepemej.

Kampa ki tekapanojke ni tlatsintokilistli katli mochijchijki ka ni teyowalme kampa kamanaltij nahuame

Kipewaltijke ni tlatsintokilistli katli mochijchijki ka ni teyowalme kampa kamanaltij nahuame, mochijchijki se tlanejnewili tlen iwexka wan nojkia moitak katlije monekili kinpolowa ni teyowalmej nahuamej, teijpa moijkuilo ni monekili wan nojkia tlake welis se kichiwas tlen se kin palewis, ken katsa se tekipanos tlen welis kiselisej se tlapalewili ipan ni tekichijkayotl katli moneki kikualchijchiwase ni teyowalmej kampa mochantia wa nojkia kampa onka miyak kalmej tlen ni weyi altepetl San Luis Potosí, S.L.P., wa nojkia ipan tekichijkayotl kampa ixnesi keski masewalmej mo chantia ipan weyi altepetl San Luis Potosí, S.L.P.

Ikanochi monechiko 271 tlanejnewili, nojkia kiijtijke kenkatsa welis se tekipanos wa nojkia moselijke amatlajtlanekeili, eyi tlen nawi masewalmej kipia monekilistli ipan:

- Mokualchijchiwas inin ojwi, inincha, inin kaltlamachtilyan, inin kaltlapajwilistli (41.7%)
- Tlakuitlawili kema nemi kalikaj (17%)
- Kakiwili kampa moliniya wan tlanechikoli (13.7%)

Nopa sekij tlanejnewili, wa tlajitoli kenkatsa welis se tekipanos wa amatlajtlanekeili, paya moixnechtia tlaixpanolmej kampa kalaki iyani:

- Kaltlapalewilistli onkas kampa mochantia miyakij masewalmej (6.6%)
- Tlakualchijchiwalistli kakiwili kampa nochi kiijta tlamantli (6.6%)
- Mochantili (6.3%)
- Kakiwili kampa onka miyak kuawimej xoxowikej wan nojkia kampa onka miyak tlasosolistli (4.8%)
- Kampa onka kakiwilmej wan amo welis istosej masewalmej pampa welis panos se tlenijki katli amo kuali (3.3%)

Mojtak kenkatsa welis kalakisej sansejko ni tlanejnewilmej, wan kiampa monechijkojke ni 271 tlanemokilijmej, amatlajtlanekeili katli moixpanechti pan ni tlatsintokili wan kiani mokajki:

Mokualchijchiwas inin ojwi, inincha, inin kaltlamachtilyan, inin kaltlapajwilistli:

Ni kaltlapalewili kiiximati katlike monekili kitekiwiyan ni nahua teyowalmej tlen welis kipiasej kuali inin ojwi, inincha, inin kaltlamachtilyan, inin kaltlapajwilistli tlen welis nochi masewalmej kipiasej se kuali nemilis mojmotla. Iyeka moijto kenkatsa welis mokualchijchiwas ni tlamonekili kiampa ika tekittl katli se kichiwas wan tlapalewili katli se kitemos ojseko ipan kaltlapalewilmej ika iyani kitemowa nochi welisej kipiasej se kuali nemilistli sansej wan moijtowa kenkatsa welis kikualchijchiwasej ni kakiwili kampa noja onka kuawimej xoxowikej.

Onkaj 113 amatlajtlanekeili, tlanejnewilmej katli moselijkej ipan ni tekilistli, tlen iyani 46 kiijtowan kenkatsa welis kinechikosej, kimoyawasej, kikuitlawisej wan kitekiwisej atl wan nojkia tlawili katli onka kalika, sekinok katli kiijkuilojkej yampatsa katli kalaki ipan ni tekilistli tekajkej sekichiwas se amatlapalewili itokach: tekilistli tlen tlawilistli kampa welis mokualchijchiwas kenkatsa moijtjaj ni tlakuilawalistli.

Tlakuilawalistli:

Ni tekilistli kiijta kena monekij sekipiyas se kuali tlakuilawalistli, iyeka moijto sekichiwas se tekittl kampa welis mokualchijchiwas ni tlakuitlawili tlen kakiwilmej katli onka kalikaj, ika iyani motewowa amojyok ma onka kuesolmej wan ma onka tlakuitlawili, se kualchijchiwas kakiwilmej kampa nochi masewalmej welis panosej wan nemisej wan welis kichiwasej miyak kuali tlamantli kampa onkas tlanpanitali wan nochi elisej sansemej.

Ni 46 amatlajtlanekeili, tlanejnewilmej wa tlajitoli kenkatsa welis se tekipanos katli moselijkej ipan ni tekilistli, kiijtowan katsa welis se kualchijchiwas kakiwilmej kampa nochi masewalmej welis panosej wan nemisej wan ma onka kakiwilmej ika tlakuitlawili.

Nojka ni tekilistli kiitemowa se tlajitayotl kampa nochi masewalmej welis kipiayesej kakiwili wan elisej sansemej kampa weli kampa momelawasej ni nawamasewalmej kinselisej ika pakikajyotl wan welis monechkawisej ipan ni tekichikayotl tlen kitlakechiya inin tlakuitlawili nochi masewalmej katli istokej tlawel ixkapantsi wan kinpolowa miyak tlamantli pan ojtli kampa pankitsa wan nejnemi.

Kakiwili kampa moliniya wan tlanechikoli:

Pan nopa nesentiloli katli mochijchijki ika teyowalmej, ininwajtin kiijtijke poliwi ma onka yankuij tepostlanejnemilkej wan yankuijkej ojtli kampa tlastsinkuisej panotinemisej, wan kiitaj kena monekiliya ma onka nechkawili kualli kampa nochi mopanitasej ipan tepostlanejnemilkej. Yeka ika ni tekijkayotl motemowa “kiasisej se kakiwili kuali kampa nochi istosej sansejko welis nochi masewalmej kitekiwisej wan moaxitisej wan kiampa kitekiwijiyasej sekinoj masewalmej katli ayejmoj tlakajtij” kitemowa kiani sentik welis onkas tlapalewili wan kikualchijchiwasej kakiwili kampa panosej ni tepostlanejnemilkejme

Ni tekijkayotl kichiwa eyi tlajnejnewilmej: kakiwili kampa welis molinisej tlen ika tlakuilawili wan kiampa sekinok masewalmej nojka welis kitekiwisej, wan nojka motemowa tleya welis kikualchijchijtosej. Tlen ni eyi tlajnejnewilmej kipiyan tlajitayotl tlen nochi masewalmej welis monechkawisej wan kitekiwisej.

Tlen ni 37 amatlajtlanekeili, tlanejnnewilmej katli moselijkej ipan ni tekilistli, sempowali wan makuili elij kakiwili kampa welis molinisej tlen ika tlakuilawili wan kiampa sekinok masewalmej nojka welis kitekiwisej tleya tlen amo kitlanawise ni altepetl.

Kaltlapalewilistli onkas kampa mochantia miyakij masewalmej:

Nopa tekijkayotl kiselij 18 amatlajtlanekeili, tlanejnnewilmej wa tlajitoli kenkatsa welis se tekipanos katli kiijtijke wan kiijkuijlojkej nahua teyowalmej kampa nesi nelneliya motekiwiya onkas kakiwilmej katli kinpanitas tlen nochi masewalmej katli kijiya se nahua tlanejnnewili, kampa motemos onkas tlanechikoli, wan welis onkas tlapalewili wan se kuali tlaselilij.

Nojka moijto kenkatsa welis nochi masewalmej monechkawisej wan kitekiwisej nopa kaltlapalewilmej, amoj ajki kin ijlis amo welis monechkawise, ni elis xitlawalistli tlen nochimej masewalmej wan ni kakiwilmej kampa eltos kipiya onkas tlakuitlawili, kiampa ni tekijkayotl kichijchiwasej yankuik amatlajkuilolmej kampa ixnesis kenkatsa mo ipanitasej inin tlapolwili tlen nahua teyowalmej.

Tlakualchijchialistli kakiwili kampa nochi kiijta tlamantli:

Ni tekijkayotl nojka kiijta kenkatsa welis kikuilawili ni tlaneltoj kayotl katli kipiyan nahua teyowalmej ika tekichikayotl kitokachtia “tlakuitlawilistli nopa nahua tlaneltoj kayotl wan tlakualchijchialistli kakiwili kampa nochi kiijta tlamantli. Ipan ni 18 amatlajtlanekeili katli moselijke, 14 kiijtowa poliwi onkas kakiwilmej kampa ixnesis katlike tlanejnnewilmej kiwiya nahuamej teyowalmej tlen kiampa nochi welis kiiniximatisej wan kiitasej tlake tlaneltokili kipiyan, nopa sekij nawi kiijtowa kenkatsa welis kikuilawisej nopa kakiwilmej tlen amo eltos sokiyoj. Ni tekijkayotl weli mochiwa ipan ni tlamotemolistli itokach “kakiwilmej kampa welis monechikosej ni nahua teyowalmej” wan nopa se kitekipanowa ika tlamotemolistli itokach “kakiwili kampa kitemowa kenkatsa welis kitemowise tlapalewilmej tlen kikuilawisej wan kikualchijchiasel altepetl”.

Mochantili:

Ni tekijkayotl kiijta kenkatsa welis kiasisej se kuali nemilistli kampa amo onkas tlasojisolili, kampa nochimej masewalmej welis monechkawisej wan welis istosej, nojka elis se kuali kakiwili katli kikuilawili nochi katli motewis tlen kiampa amo kitlanawise to altepetl, wan ika nochi ni tekintl katli mochiwas kijchian asitij ipan se kuali tlanejnnewili kampa ya onkas se tlachijchialistli tetik wan sanijma. Kiampa amo mochantinemisej kampa weli kiipanitasej nochi tlalmej katli nesij amo ajki kintekipanowa. Tlen welis moaxitis wan motlakechis ni tlanejnnewili wan nochi welis kipiayesej se kuali nemilistli monekij kichiwasej kalmej saj kampa kinilwisej, wan nochi masewalmej kipiayesej nopa xitlawalis tleya kiipanitasej katli kiniljusen konke welis mo chantisej ipan ni altepetl.

Yeka ni tekijkayotl momaixiya ika ni 17 amatlajtlanekeili katli moselijke tlanejnnewilmej wa tlajitoli kenkatsa welis se tekipanos katli kiijtijke nahua teyowalmej, momaixisej ika sekinok tlamotemolistli katli tekawas kichiwasej se tekintl kej nopa “tekijkayotl kampa tlapalewiya ika tomij tlen welis kichiwasej ininchan masewalmej katli ewa tlen se nahua teyowali” nojka nopa “tekijkayotl kampa kin nechtilia kenkatsa welis kichiwasej se kuali kalli ika tlamachtillistli katli kipiya masewalmej katli momachtijke” wan nojka nopa “tekijkayotl kampa onka tlapalewili tlen welis kichiwasej inincha masewalmej katli amo kitlani miyak tlastlawili” ika iyani tlapalewilmej nochi welis kipiayesej se kuali chantillí kampa moijtos welis onkas kalmej ipan ni altepetl.

Kakiwili kampa onka miyak kuawimej xoxowikej wan nojka kampa onka miyak tlasosolistli:

Ni tekijkayotl kimachilia katli kinejnnewilia nochi nahua masewalmej pampa ininwajtin tlawel kikuilawian kakiwili kampa mochantia kinpaktia ma eltoj kej yankuik amo ma onka miyak tlasoli wan tlasosolistli, kikuilawian inin

kuawimej xoxowikej pampa kimatij iyampa kin palewiya tlen welis onkas kuali ajakatl, kuali atl wan amo onkas kokolistli, kema onkaj kuali kakiwilmej welis monechikosej ika pakilistli.

Tlen nopa 13 amatlajtlanekeili, tlanejnewilmej katli moselijkej ipan ni tekilistli katli moselijke ipan iyani, 10 paya moixpanechtia kuesolmej kampa moijta poliwi tlakualchijchiwasej wan onkas kuawimej xoxowikej, eyi kijtowan onka miyak tlasolistli. Ni amatlajtlanekeili momaixkiya ika “tekijkayotl kampa moijtowa motlalis se kentsi tlali katli elis iyampa kampa onkas kuawimej xoxowikej wan kinkuitlawisej”, wan nopa amatlajtlanekeili kampa kijtowa mokuilawisej wejweyi atlajtipa katli tlawel kinsokiwiyan iyani momaixkiya ika tlapowali eyi kampa moijtowa “mochiwas tekilistli tlen kiampa welis monechikos wan miyakiyas nopa atl” paya no moijkuilowa “kikualchijchiwasej wan kikuilawisej nopa atlajtipamej”, nojkia ni tekijkayotl kiijkilowa tlake mochiwas ipan atlajtipa itokach Paisanos: nojkia nopa “tlamoiskili katli kikualchijchijtojke wan itokach atlajtipa Santiago, atlajtipa Paisanos”

Kampa onka kakiwilmej wan amo welis istosej masewalmej pampa welis panos se tlenijki katli amo kuali:

Ika kamanalwi katli mochijki ika nahua teyowalmej, ni tekijkayotl kitemowa ma mokuilawijkaj wan ma kitlakechijka nochi kaltlapalewilmej wan nojkia nochi tekilistli katli mojchiwa tlen welis kintlamikuitlawisej masewalmej kemaj istokej ipan se kakiwili kampa welis panos se tlenijki katli amo kuali. Nopa 9 amatlajtlanekeili, tlanejnewilmej wa tlajitoli kenkatsa welis se tekipanos kijiya moijtali “kitlamiltisej nopa tlamantli katli pajno wan tetlanawiya kej nopa kema wetsi miyak atl wan tlatemi o kemaj tlaweloni” nojkia nopa tekijkayotl kitemowa tlen masewalmej amo moitasej ipan se kuesoli tlen iyani yeka ni kaltlapalewili tlajtemos kenkatsa welis se kikuilawis to tlajtipa wan to kakiwili kampa onka kuawimej xoxowikej.

Ni amatlajtlanekeilmej, mo nechijkojkej wan moijtak onkaj miyak kuesolmej, yeka momaixkiyay ika ni omej tlamotemolistli: “tlamachtli katli mochiwas kampa tlatemi pan ni altepetl kemaj wetsi miyak atl” wan ipan tlamotemolistli “kampa moijta konke nopa kakiwilmej kampa tlawel onka tlajtemili kemaj wetsi atl”. Nojkia ni tekijkayotl momaixkiya ika nopa amochtli katli kipiya ni altepetl San Luis Potosí kampa moijtowa konke amo kuali welis istosej masewalmej pampa welis panos sej tlenijki katli kintlanawis, kiani welis se kiiximatij katlike nopa kakiwilmej kampa amo welis mochantisej pampa welis onkas tlanawili ipan masewalmej wan ipan inin tlamantli katli kipiyan kej inincha wan sekinok tlamantli katli kikojtojkej.

Mtro. Fernando Torre Silva
Director General del Instituto Municipal de Planeación
RUBRICA